

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi tulo- ja varallisuusverolain 22 ja 33 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan tulo- ja varallisuusverolakia muutettavaksi siten, että taiteellisesti merkittävistä valtakunnallisista tai kansainvälisistä kilpailuista saadut palkinnot säädetään verovapaaksi tuloksi. Valtiovarainministeriö nimeäisi vuosittain tällaiset kilpailut opetusministeriön esityksestä.

Lisäksi esityksessä ehdotetaan valtionverotuksessa vähennyskelpoisten lahjoitusten markkamääräisiä rajoja tarkistettavaksi siten, että pienin vähennyskelpoinen lahjoitus olisi nykyi-

sen 3 000 markan asemasta 5 000 markkaa ja suurin nykyisen 100 000 markan asemasta 150 000 markkaa.

Ehdotettu laki on tarkoitus saattaa voimaan heti eduskunnan hyväksyttyä sen. Taidekilpailuja koskevaa lainmuutosta sovellettaisiin jo vuodelta 1980 toimitettavassa verotuksessa. Lahjoituksia koskevaa muutosta sovellettaisiin sen sijaan ensi kerran vasta vuodelta 1982 toimitettavassa verotuksessa.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja asian valmistelu

Taidekilpailuista saatujen palkintojen vero-kohtelu on viime aikoina saanut osakseen runsaasti huomiota julkisessa keskustelussa. Keskustelu lienee pääosin saanut alkunsa eräiden säveltaidekilpailujen kuten Kuopion viulukilpailun ja Maj Lind -pianokilpailun rahapalkintojen verottamisesta. Näiden palkintojen katsominen veronalaiseksi tuloksi on perustunut siihen verotus- ja oikeuskäytännön kantaan, jonka mukaan kilpailemalla saatua palkintoa ei voida pitää tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettuna verovapaana tunnustuspalkintona.

Edellä mainittujen säveltaidekilpailujen palkintojen verottamista on julkisuudessa arvosteltu erityisesti näiden kilpailujen tarkoitukseen vedoten. Kilpailuilla pyritään ensisijaisesti kannustamaan ja saamaan esille nuoria lahjakkaita taitelijoita sekä tukemaan heidän vas-

taisia opintojaan. Näiden pyrkimysten on katsottu verotuksen vuoksi vaarantuvan. Verotus- ja oikeuskäytännön kanta kilpailupalkintojen veronalaisuuden suhteen ei myöskään ole ollut täysin vakiintunut. Epätietoisuutta on ilmennyt erityisesti siitä, onko palkinnoista toimitettava ennakonpidätys vai ei.

Samanaikaisesti taidekilpailujen verotuskeskustelun kanssa julkisuudessa on käyty keskustelua myös lahjoitusten verovähennyskelpoisuudesta. Jotta tieteen, taiteen ja yleishyödyllisen toiminnan verotuskohtelua koskevat muutostarpeet saataisiin kokonaisvaltaisesti selvitetyiksi, valtiovarainministeriö asetti 21. 5. 1980 työryhmän selvittämään niiden verosäännösten uudistamistarvetta, jotka koskevat toisaalta stipendien, apurahojen, tunnustuspalkintojen ja kulttuuripalkintojen veronalaisuutta ja toisaalta yleishyödylliseen toimintaan annettavien lahjoitusten verovähennyskelpoisuutta. Työryhmässä oli valtiovarainministeriön, opetusministeriön, puolustusministeriön ja verohallituksen

edustus, ja se luovutti muistionsa (työryhmämuistio 1980 : VM 22) valtiovarainministeriölle marraskuussa 1980.

Työryhmä toteaa muistiossaan, että taiteen alalla järjestettävistä kilpailuista saatujen palkintojen verottamiseen liittyvien epäkohtien vuoksi tällaiset palkinnot tulisi säätää eräin edellytyksin verovapaaksi tuloksi. Työryhmä katsoo myös, että voimassa olevien säännösten mukaan näitä palkintoja on pidettävä veronalaisina tuloina eikä TVL 22 §:ssä tarkoitettuina tunnustuspalkintoina. Verovapaaksi tulisi työryhmän mielestä säätää ainoastaan taiteellisesti merkittävistä kansainvälisistä tai valtakunnallisista kilpailuista saadut palkinnot. Valtiovarainministeriö nimeäisi tällaiset kilpailut vuosittain opetusministeriön esityksestä.

Työryhmä ehdottaa myös, että tulo- ja varallisuusverolain 33 §:n säännöstä valtionverotuksen vähennyskelpoisten lahjoitusten enimmäis- ja vähimmäismääristä tarkistettaisiin tapahtuneen rahanarvon alenemisen huomioon ottamiseksi. Nykyisin pienin vähennyksellinen lahjoitus on 3 000 markkaa ja suurin 100 000 markkaa. Samaa alarajaa on sovellettu aluksi käytännön, sittemmin lain nojalla jo vuodesta 1963 ja ylärajaa vuodesta 1975.

Lahjoitus voidaan tulo- ja varallisuusverasetuksen 2 §:n mukaan vähentää verotuksessa vain, jos se on annettu asetuksessa säädetyin edellytyksin joko valtiolle maanpuolustukseen tai valtiovarainministeriön nimeämälle yhteisölle, jonka varsinaisena tarkoituksena on sodasta kärsimään joutuneiden avustaminen taikka tieteen tai taiteen tukeminen. Lisäksi tieteen tai taiteen tukemiseen annetut lahjoitukset ovat vähennettävissä vain verovelvollisen yhteisön tulosta. Käytännössä valtaosa lahjoituksista annetaan juuri viimeksi mainittuun tarkoitukseen.

2. Ehdotetut muutokset

2.1. Taidekilpailujen palkintojen verotus

Taidekilpailujen palkintojen verokohtelussa ilmenneiden ongelmien ja epäkohtien vuoksi ehdotetaan, että näistä kilpailuista saadut palkinnot säädetään eräin edellytyksin verovapaaksi tuloksi. Esitys on laadittu tieteen, taiteen ja yleishyödyllisen toiminnan verotuskohdetta sekä lahjoitusten verovähennyskelpoisuutta selvittäneen työryhmän edellä selostettujen ehdotusten pohjalta.

Esityksen mukaan vain taiteellisesti merkittävistä valtakunnallisista tai kansainvälisistä kilpailuista saadut palkinnot olisivat verovapaata tuloa. Näin ollen toisaalta kaupallisessa mielessä järjestettyjen viihdekilpailujen ja toisaalta paikallisten tai muutoin merkitykseltään vähäisten kilpailujen palkinnot jäisivät verovapauden ulkopuolelle. Tämä on tarkoituksenmukaista, koska tällaisista kilpailuista saadut palkinnot ovat luonteeltaan usein lähellä tavallisia esiintymis- yms. palkkioita. Ehdotettua laajempi verovapaus saattaisi myös johtaa erilaisiin veronkiertojärjestelyihin.

Ehdotuksen mukainen verovapaus voisi koskea millä tahansa taiteen alalla järjestetystä kilpailusta saatua palkintoa, jos kilpailu muutoin täyttäisi laissa asetetut edellytykset. Toistaiseksi kilpailukäytäntö on kuitenkin laajemmin vakiintunut lähinnä säveltaiteen alalla. Verovapaus ei sen sijaan koskisi sellaisia kilpailupalkintoja, joita on vakiintuneen käytännön mukaan pidettävä palkkaan tai elinkeinotuloon verrattavina tuloina. Tällaisia ovat esimerkiksi arkkitehtuurikilpailujen palkinnot.

Koska sen seikan selvittäminen, millaista kilpailua on kussakin yksittäistapauksessa pidettävä taiteellisesti merkittävänä valtakunnallisena tai kansainvälisenä kilpailuna, edellyttää sellaista taide-elämän tuntemusta, jota veroviranomaisilta ei voida edellyttää, ehdotetaan, että valtiovarainministeriö nimeäisi nämä kilpailut opetusministeriön esityksestä vuosittain, jolloin veroviranomaiset vältyisivät tulkinta-vaikeuksilta. Nimeämis päätös olisi ennakkoperintää silmällä pitäen annettava kullekin vuodelle jo etukäteen. Riittävän informaation aikaansaamiseksi se myös julkaistaisiin Suomen Säädöskokoelmassa.

Lainmuutos ehdotetaan toteutettavaksi siten, että säännös verovapaista kilpailupalkinnoista lisättäisiin tulo- ja varallisuusverolain 22 §:n 1 momentin verovapaiden tulojen luetteloon omana 2 a kohtanaan. Tarkentava säännös, jossa määrättäisiin näiden kilpailujen nimeämismenettelystä, sisällytettäisiin samaan pykälään sen uudeksi 4 momentiksi.

2.2. Valtionverotuksessa vähennyskelpoisten lahjoitusten markkamäärien tarkistaminen

Esityksessä ehdotetaan, että tulo- ja varallisuusverolain 33 §:n 1 momentin 6 kohdassa säädettyjä valtionverotuksessa vähennyskelpoi-

sen lahjoituksen markkamääräisiä rajoja tarkistetaan rahanarvon alenemisen huomioon ottamiseksi siten kuin asiaa selvittänyt työryhmä on muistiossaan esittänyt. Näin ollen ehdotetaan, että pienin vähennyskelpoinen lahjoitus olisi 5 000 markkaa ja suurin 150 000 markkaa.

Kun nykyistä 3 000 markan alarajaa on sovellettu jo vuodesta 1963 saakka, ehdotettu alarajan korotus merkitsee tapahtuneen inflaation huomioon ottamista vain osittain. Suurempi korotus saattaisi kuitenkin vähentää lahjoituksia siinä määrin, että siitä aiheutuisi haittaa joillekin lahjoitusten saajayhteisöille. Sen sijaan ylärajan korotus vastaa suunnilleen tapahtunutta inflaatiota, koska 100 000 markan enimmäismäärää on sovellettu vasta vuodesta 1975 alkaen.

3. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Siltä osin kuin esitys koskee taidekilpailujen palkintojen säätämistä verovapaiksi, ehdotetun muutoksen taloudellisia vaikutuksia on vaikea täsmällisesti arvioida, koska uuden säännöksen piiriin tulevien kilpailujen määrää ja niistä saatavien palkintojen suuruutta ei etukäteen tarkoin tiedetä. Joka tapauksessa ehdotetun muutoksen vaikutus valtion ja kuntien verotuloihin jäisi varsin vähäiseksi, koska lakehdotuksen mukaiset tasovaatimukset täyttäviä kilpailuja järjestetään maassamme vuosittain vain muutama palkintosummien ollessa yleensä joitakin tuhansia markkoja.

Tulo- ja varallisuusverolain 33 §:n mukaisia valtionverotuksessa vähennyskelpoisia lahjoituksia tehtiin vuonna 1980 maanpuolustukseen 1,6 miljoonaa markkaa, sodasta kärsimään joutuneiden avustamiseksi 1,5 miljoonaa markkaa sekä tiedettä ja taidetta edistävään tarkoitukseen 11,3 miljoonaa markkaa. Kun lahjoittajina ovat yleensä yhteisöt, joiden verokanta on 43 prosenttia, voidaan valtion verotulojen menetys vuonna 1980 arvioida noin 6 miljoonaksi markaksi. Hallituksen esitykseen sisältyvä lahjoituksen enimmäismäärän korotus suurentaisi

ilmeisesti lähinnä niitä lahjoituksia, jotka tähänkin asti on tehty enimmäismääräisinä. Näitä lahjoituksia oli vuonna 1980 28 kappaletta. Jos oletetaan, että uudistuksen jälkeen tämän verran lahjoituksia tehtäisiin 150 000 markan suuruisina, olisi lahjoitusmäärien tästä aiheutuva lisäys 1,4 miljoonaa markkaa ja valtion verotulojen lisämenetys siten noin 0,6 miljoonaa markkaa. Ehdotetulla alarajan korotuksella olisi tuskin sanottavaa merkitystä lahjoitusten kokonaismarkkamäärään. Lahjoitusten lukumäärä saattaisi kuitenkin väliaikaisesti jonkin verran vähentyä.

4. Voimaantulo ja soveltaminen

Laki ehdotetaan saatettavaksi voimaan heti eduskunnan hyväksyttyä sen. Valtionverotuksessa vähennyskelpoisten lahjoitusten uusia markkamääräisiä rajoja ehdotetaan sovellettavaksi ensi kerran vuodelta 1982 toimitettavassa verotuksessa. Uudet markkamäärät koskisivat siten lahjoituksia, jotka hyväksytään vähennettäväksi vuodelta 1982 tai sen jälkeen toimitettavissa verotuksissa.

Koska vuonna 1980 säveltaiteen alalla järjestettiin eräitä sellaisia merkittäviä kilpailuja, joihin lainmuutosta olisi voitava soveltaa, taidekilpailujen palkintojen verovapautta koskevaa 22 §:n muutosta ehdotetaan sovellettavaksi jo vuodelta 1980 toimitettavassa verotuksessa. Sen sijaan uutta 4 momenttia ei voida sellaisenaan soveltaa ennen vuotta 1982, koska siinä edellytetään niiden kilpailujen nimeämistä etukäteen, joista saadut palkinnot ovat verovapaata tuloa. Tämän vuoksi määräykset vastaavasta nimeäminenmenettelystä vuosien 1980 ja 1981 osalta ehdotetaan sisällytettäväksi lain voimaantulosäännökseen. Edellä mainittuja vuosia koskeva valtiovarainministeriön päätös verovapaaksi katsottavista palkinnoista on tarkoitus antaa mahdollisimman pian lain voimaantulon jälkeen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

L a k i

tulo- ja varallisuusverolain 22 ja 33 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 33 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (608/75), sekä

lisätään 22 §:n 1 momenttiin uusi 2 a kohta ja pykälään uusi 4 momentti seuraavasti:

22 §

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota:

2 a) taiteen alalla järjestetystä, taiteellisesti merkittävästä valtakunnallisesta tai kansainvälisestä kilpailusta saatua palkintoa,

Valtiovarainministeriö nimeää vuosittain etukäteen opetusministeriön esityksestä ne taiteen alalla järjestettävät kilpailut, joita on pidettävä edellä 1 momentin 2 a kohdassa tarkoitettuina taiteellisesti merkittävinä valtakunnallisina tai kansainvälisinä kilpailuina.

33 §

Valtionverotuksessa saa verovelvollinen vähentää lisäksi:

6) vähintään 5 000 markan ja enintään 150 000 markan suuruiset lahjoitukset yleis-

hyödylliseen tarkoitukseen, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, sekä

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1981. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1982 toimitettavassa verotuksessa, kuitenkin niin, että 22 §:n 1 momentin 2 a kohtaa sovelletaan ensimmäisen kerran jo vuodelta 1980 toimitettavassa verotuksessa. Lain tultua voimaan valtiovarainministeriö nimeää opetusministeriön esityksestä vuodelta 1980 ja 1981 toimitettavia verotuksia varten ne taiteen alalla sanottuina vuosina järjestetyt tai järjestettävät kilpailut, joita on pidettävä 22 §:n 1 momentin 2 a kohdassa tarkoitettuina taiteellisesti merkittävinä valtakunnallisina tai kansainvälisinä kilpailuina.

Helsingissä 3 päivänä huhtikuuta 1981

Tasavallan Presidentti
URHO KEKKONEN

Ministeri Pirkko Työläjärvi

Laki**tulo- ja varallisuusverolain 22 ja 33 §:n muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 31 päivänä joulukuuta 1974 annetun tulo- ja varallisuusverolain (1043/74) 33 §:n 1 momentin 6 kohta, sellaisena kuin se on 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetussa laissa (608/75), sekä
lisätään 22 §:n 1 momenttiin uusi 2 a kohta ja pykälään uusi 4 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

22 §

Veronalaiseksi tuloksi ei katsota:

2 a) taiteen alalla järjestetystä, taiteellisesti merkittävästä valtakunnallisesta tai kansainvälisestä kilpailusta saatua palkintoa,

Valtiovarainministeriö nimeää vuosittain etukäteen opetusministeriön esityksestä ne taiteen alalla järjestettävät kilpailut, joita on pidettävä edellä 1 momentin 2 a kohdassa tarkoitettuina taiteellisesti merkittävänä valtakunnallisina tai kansainvälisinä kilpailuina.

33 §

Valtionverotuksessa saa verovelvollinen vähentää lisäksi:

6) vähintään 3 000 markan ja enintään 100 000 markan suuruiset lahjoitukset yleishyödylliseen tarkoitukseen, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, sekä

6) vähintään 5 000 markan ja enintään 150 000 markan suuruiset lahjoitukset yleishyödylliseen tarkoitukseen, sen mukaan kuin asetuksella säädetään, sekä

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 1981. Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1982 toimitettavassa verotuksessa, kuitenkin niin, että 22 §:n 1 momentin 2 a kohtaa sovelletaan ensimmäisen kerran jo vuodelta 1980 toimitettavassa verotuksessa. Lain tultua voimaan valtiovarainministeriö nimeää opetusministeriön esityksestä vuodelta 1980 ja 1981 toimitettavia verotuksia varten ne taiteen alalla sanottuina vuosina järjestetyt tai järjestettävät kilpailut, joita on pidettävä 22 §:n 1 momentin 2 a kohdassa tarkoitettuina taiteellisesti merkittävänä valtakunnallisina tai kansainvälisinä kilpailuina.

